

Abraham Ortelius (1527-1598)

Ortelius (Ortels, Hortels), Abraham, geb. Antwerpen 4 of 14 april 1527, Vlaams cartograaf en geograaf. Hij werd in 1547 aangenomen in de Sint-Lucasgilde te Antwerpen als inkleurder van kaarten ('afsetter' noemde men dat in die tijd), handelde in antiek, ontwikkelde zich tot de belangrijkste uitgever van kaarten te Antwerpen en was een groot bewonderaar van de klassieke letteren. In 1554 zette hij een handeltje op in boeken en antiquiteiten, en maakte daarvoor vele reizen door West-Europa. Hij bezocht o.a. Italië, Frankrijk, Duitsland, Engeland en Ierland. Voor het eerst in de geschiedenis werd door hem een atlas in de moderne zin van het woord uitgegeven: het *Theatrum Orbis Terrarum* ('schouwspel van de gehele wereld'), dat in 1570 in Antwerpen verscheen en dat 53, later 119 kaarten op gelijk formaat van alle delen van de toenmalige wereld bevatte. Maar hij maakte niet alleen de eerste wereldatlas, hij is ook de grondlegger geworden van de 'historische' atlas en van de eerste kaart van de Nederlanden in de Romeinse tijd. Hij bracht het tot koninklijk geograaf van Filips II. Na de val van Antwerpen in 1585 is hij niet naar Nederland gevlucht zoals de meeste kaartmakers, maar als katholiek in zijn geboortestad gebleven, er werd door historici wel eens getwijfeld of hij katholiek was dan wel protestant, maar hij moest in elk geval niets hebben van het fanatisme in het rooms-katholieke en het reformatorische kamp, overl. Antwerpen 28 juni 1598, zoon van Leonard Ortels en Anna Herwayers. In 1598 te Antwerpen bleek Anna Ortel zijn enige erfgename te zijn.

Lit.:

- H.A.M. van der Heijden, Abram Ortelius en de kaart van de Nederlande in de Romeinse tijd.
- Grote gezins encyclopedie, deel 4, blz. 1537.

Afbeelding:

- Museum het Prinsenhof PDP 460